

Més del 90 per cent dels manuscrits cavallerescos de l'Edat Mitjana s'han perdut

Autor: David Ruiz Marull

Data de publicació: 25-02-2022

Tot just si es conserven sis de cada deu textos medievals en anglès, encara que els casos d'Islàndia i Irlanda han sorprès els investigadors. Article a la Vanguardia d'En David Ruiz Marull.

La història del Rei Artur i els Cavallers de la Taula Rodona és coneguda a tot el món. Un relat heroic que inclou amor, lluita, màgia, espases... i que ha enlluernat milions de persones des de l'Edat Mitjana. El seu cas, però, no és habitual.

Investigadors de les Universitats d'Anvers i Oxford estimen que el 90% dels manuscrits medievals sobre cavalleria i aventures s'han perdut amb el pas del temps. En el cas dels textos en anglès, per exemple, sis de cada deu manuscrits han desaparegut o s'han destruït, segons expliquen en un article publicat a la revista Science .

Hi ha, però, un cas paradigmàtic: més de tres quarts parts de les històries medievals en islandès i irlandès han sobreviscut fins ara, generant en un patró inusual que suggereix que els "ecosistemes" de les illes van ajudar a preservar la seva cultura.

"Creiem que més del 90% de les còpies manuscrites medievals de narracions heroiques i cavalleresques s'han perdut, que més o menys correspon a l'escala de pèrdua que els historiadors ja havien estimat utilitzant diferents enfocaments. A més a més, descobrim que un 32% de les obres han desaparegut completament al llarg dels segles", indiquen els especialistes.

La taxa de supervivència, tot i així, sembla estar vinculada directament a l'idioma en què aquests textos van ser escrits. "El nostre estudi revela que la tradició irlandesa de ficció narrativa medieval es conserva millor mentre que l'anglesa va patir les pèrdues més greus", diu la doctora Anna Kapitan.

Coneixem al voltant del 81% dels romanços i contes d'aventures irlandeses medievals, però només el 38% de les obres en anglès. De la mateixa manera, sobreviu al voltant del 19% de les còpies de manuscrits irlandesos medievals, però només el 7% dels anglesos", afegeix.

El rei Artús derrotant els saxons (segle V-VI)

El doctor Daniel Sawyer, especialista en literatura medieval d'Oxford, apunta que els textos en anglès han patit diferents revessos amb el pas dels segles. "Podríem culpar la dissolució dels monestirs durant el regnat Enric VIII, un procés que va dispersar grans biblioteques de manuscrits medievals. Però les històries heroiques en anglès poques vegades apareixen als catàlegs de les biblioteques dels monestirs i convents", explica en un comunicat.

"Una altra explicació possible podria ser el prestigi limitat de l'idioma i la relativa insignificància d'Anglaterra durant l'Edat Mitjana. L'anglès ara s'aprèn com a segon idioma a tot el món, però a l'època medieval va tenir poc prestigi internacional i poques vegades es va aprendre més enllà d'Anglaterra", assenyala.

A més, un fet històric va tenir especial incidència a la literatura anglesa. La conquesta normanda l'any 1066 va convertir el francès en una llengua important a la mateixa Anglaterra. "Fins i tot era més prestigiosa ja que estava vinculada als nous governants", diu Sawyer.

De fet, si sumem les ficcions escrites en francès normand a Anglaterra a les evidències en anglès, la taxa de supervivència s'assembla més a altres idiomes. Això mostra la importància de l'idioma importat per a la cultura anglesa i suggereix que les històries heroiques en francès normand i en anglès van formar una tradició connectada", apunta.

En contraposició, els investigadors han descobert que es coneixen tres de cada quatre romanços medievals i contes d'aventures en prosa i vers islandesos (o el 77%), però només se n'han preservat un de cada sis manuscrits d'aquestes obres (17%). Aquestes sagues llegendàries són les que tracten sobre les aventures d'herois escandinaus com Sigurður l'assassí de dracs o el llegendari governant Ragnar Lóðbrok, que s'ha fet viral actualment gràcies a la sèrie Vikings.

"Gran part de la literatura narrativa de l'Edat Mitjana europea s'ha perdut al llarg dels segles a causa de la degradació i la destrucció física dels manuscrits, inclosos els incendis de biblioteques. Però les literatures insulars, com les d'Islàndia i Irlanda, mostren una persistència cultural sorprenentment forta", conclouen.

Barcelona
David Ruíz Marull
La Vanguardia
18 de febrer del 2022

Enllaç

<https://www.lavanguardia.com/cultura/20220218/8067272/mas-90-manuscritos-heroicos-edad-media-han-perdido.html>